

HEARTY WELCOME

From

**Millet sisters of
SABALA &
AROGYA Millets Producer
Company Limited. (FPO)
Kothavalasa**

Arogya Millets FPO

Unique Millets sisters FPO

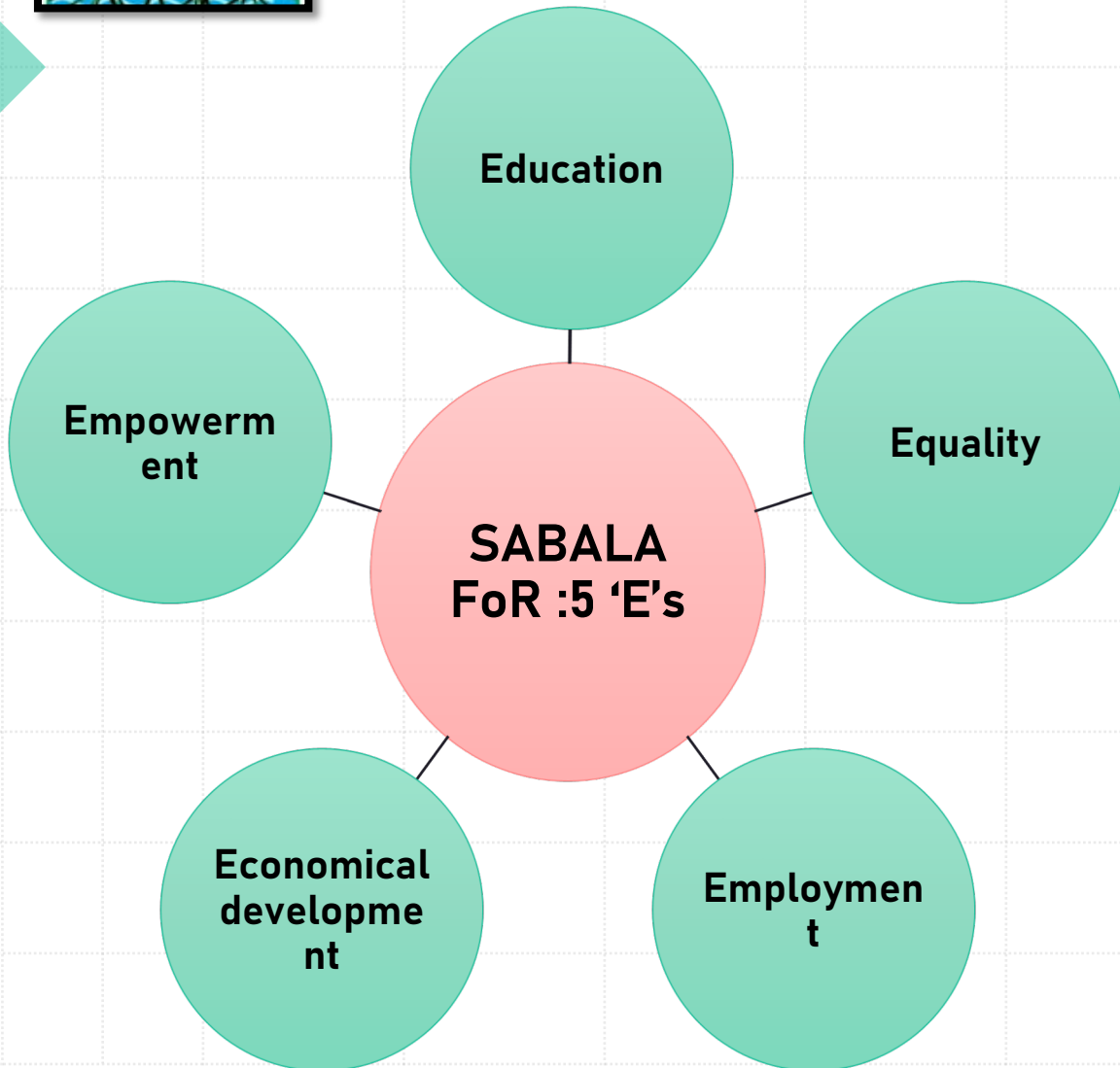

**Empowering Women and Promoting
Millet Cultivation**

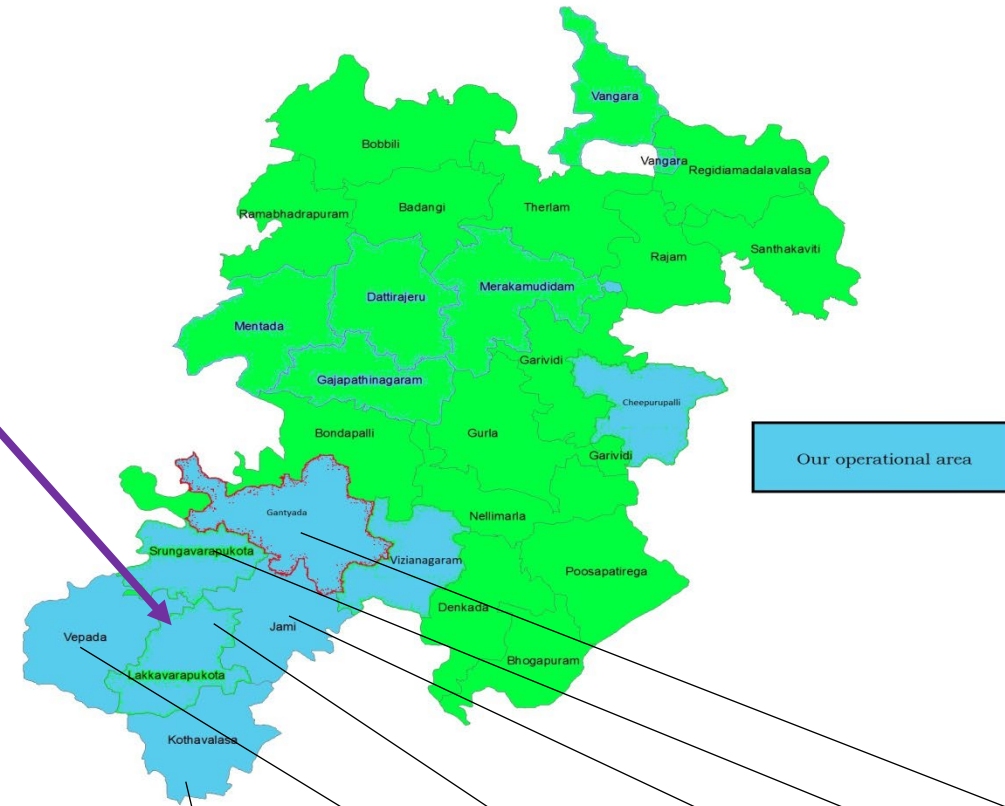
SABALA is a voluntary organization working for Women empowerment and Natural resource conservation

Our Area of Operation

Vizianagaram District Map

Our operational area

SABALA works in 6 mandals of Vizianagaram District (Kothavalasa, Vepada, Lkota, Jami, Skota and Gantyada,, mandals Vizianagaram Urban) of Andhra Pradesh & ASR District

FOOD

- It fulfills our hungry (ఆకలి)
- It provides our Health (ఆరోగ్యం)
- It can give also In health (రోగాలు)

Dire need for Millets development in food & farming

Inter dependence

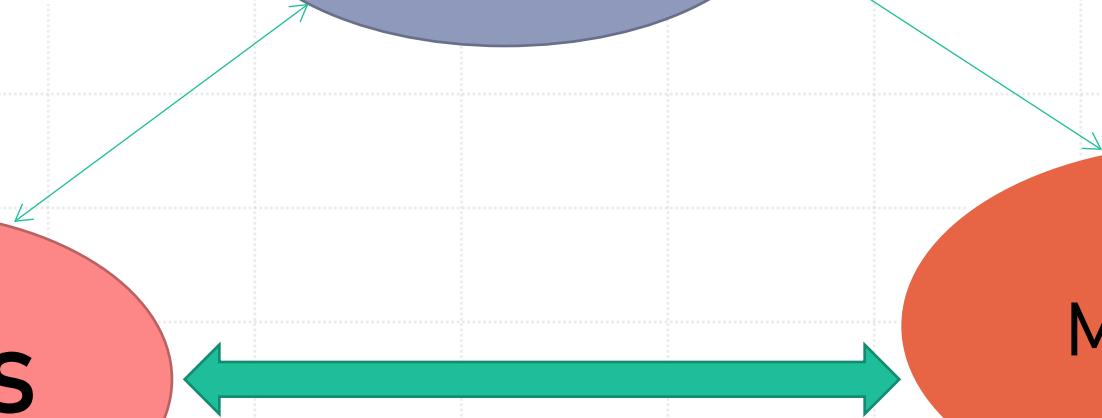

HOUSE/VILLAGE

FIELDS

MARKET

Why we promote food crops?? Millets....

- All dry lands converted into real estate/cash crops like casurina, eucalyptus etc., in rural area
  - Lack of food security in rural area
  - Climate change
  - Irregular rain fall data
- **Millets are Miracle grains ....Its not a single crop...It's a cropping pattern**

The Need of the hour for Millets:

- 3.3 million children in India are malnourished
- 50% of women population are suffering with anemia
- Malnutrition in childhood perpetuates the cycle of poverty
- In-health reduces productivity and slows economic growth
- Majority of population suffering from life style diseases like BP , Sugar etc.,
- Lack of immunity at present society

The Other side : Climate Change -- Dry lands occupied by Casurina & Eucalytus etc.,

Millets are Miracle grains

Less water required for crop

Climate resilient crops

Short term

Conserve Bio-Diversity

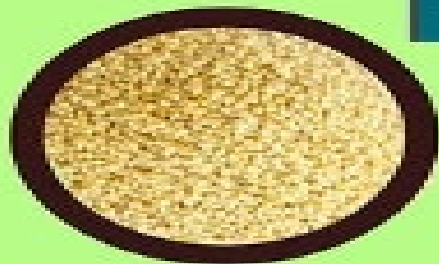
It's a pattern/ lifestyle for health living

Pearl Millet

Finger Millet

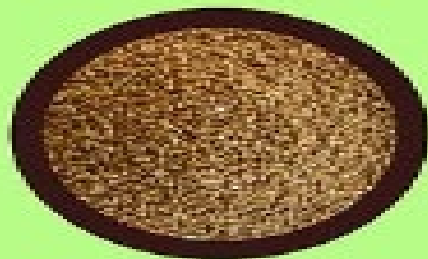

Foxtail Millet

TYPES OF MILLETS

Barnyard Millet

Kodo Millet

Sorghum

Little Millet

MAJOR HEALTH BENEFITS OF MILLETS

**Supports
healthy
and
regular
digestion**

**Improves
Immunity
and
Satiates
Hunger**

**Helps to
keep the
blood
sugar
levels low**

**Fits a
gluten free
diet and
Helps with
weight loss**

Millets are Bullets for Good health

- Millets are a Power house of Nutrition
- Millet are rich in diverse nutrients including protein, Calcium ,Iron. fiber, key vitamins and minerals.
- The potential health benefits of millet include protecting cardiovascular health, preventing the onset of diabetes,
- Helping people achieve and maintain a healthy weight,
- Millet is an adaptable grain and Crop

Challenges in Millets cultivation:

- Unavailability of dry lands (occupied by cash crops & housing layouts)
- Low yield
- Scarcity of seed
- No government support like crop insurance , millet mission etc.,
- Climate change

Food Security is our Right

- Starts with 200 acres millet cultivation
- Established 35 farmer clubs with millet brigade
- Formation of Millet sisters Network with 1000
- Promoted one exclusive Millets FPO–Arogya Millets FPO
- Practicing Natural farming

About Arogya millets FPO:

- Millets – we strongly believed 5 securities
- Millet sisters are our FPO members
- Through 20 farmer clubs
- 1430 farmers collaborative initiation
- Nabard support – MEDP, LEDPs , Rural mart and FPO promotional cost

Arogya Millets FPO's Journey

10 years exclusive work on revival of millets in food and farming

Establishing 20 farmer clubs exclusively with millet farmers with Nabard support

Registered under companies act in the year of 2016 as Arogya Millets FPC, As on today 1430 members

Formation of Millet Brigade

Millet sisters network with 1000 women

Role of Millet sisters

- They strongly believed five securities
- Cultivation of millets to increase production
- Procurement of millets through village level millet sisters groups
- Increase household level consumption by themselves as well as other customers by creating awareness and prepare various millet recipes
- Act as ambassadors for Food security , nutrition and health securities at our Arogya working area

Arogya Millets FPO's Initiatives

Arogya FPO created a millet pro environment at our working area

Millet sisters are our FPO members

Through 20 farmer clubs, 1430 farmers collaboration

We trained around 200 millet sisters as millet entrepreneurs through LEDP

We developed a millet value chain from production to marketing of millets value added products

Established one Millet processing unit worth of 4.06 cr.

Natural Farming Practices

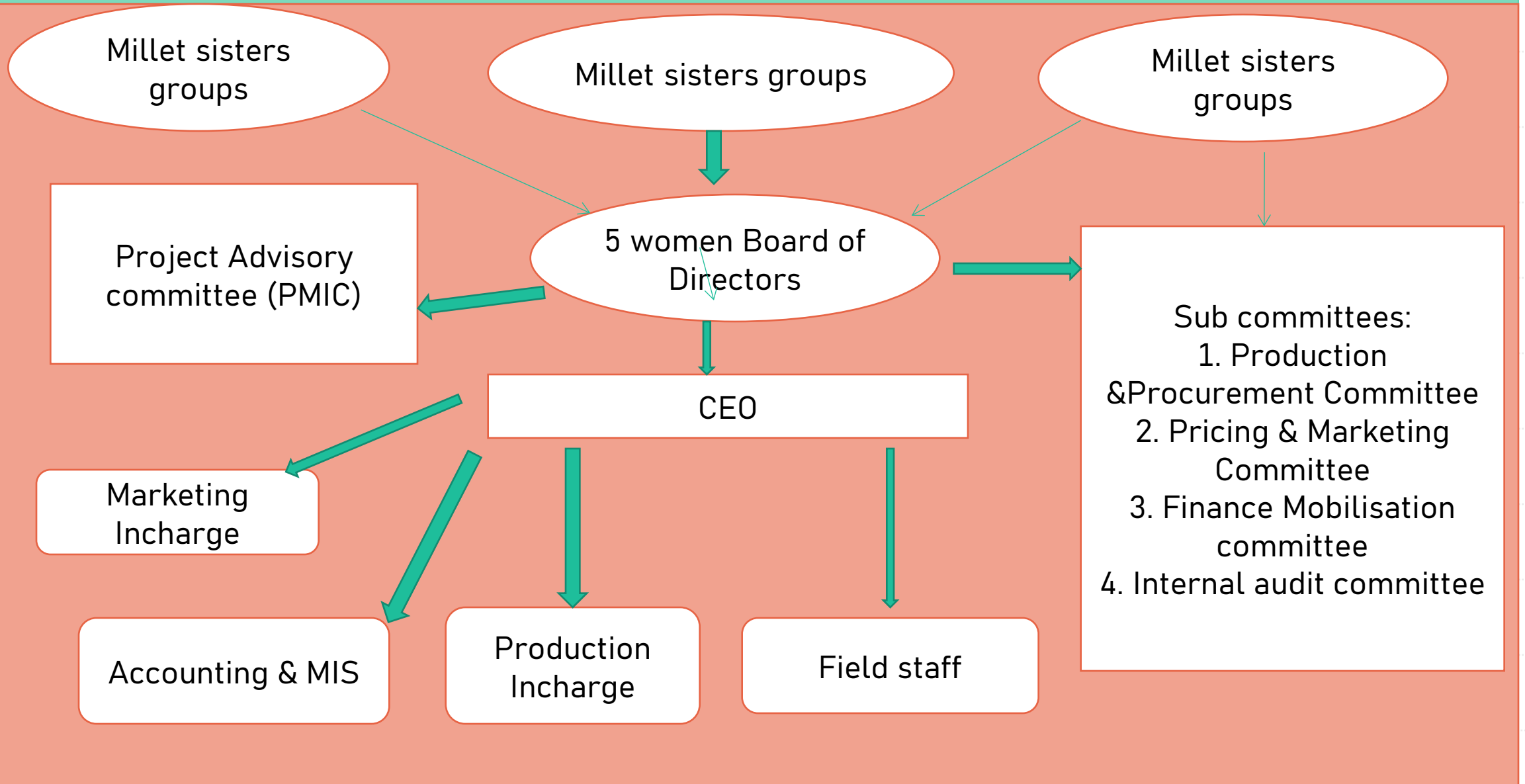
Arogya FPO's commitment to natural farming

- Our Arogya millet sisters believed natural farming and sustainable agriculture practices
- We committed for Environment security
- We promoted Natural farming protocol from seed treatment to crop cutting and post harvesting
- We got a triparty agreement with RYSS and NGO SABALA for implementation of Natural farming at our working area
- We promoted Nutri kitchen gardens for family food security

Vision of Arogya FPO:

Millets production is to be increased to meet the food and nutrition security to our members and supply the millets to the customers after processing with our millet sisters .

Organogram of our Aranya IPO.

Financial mobilisation:

- Share capital : Rs. 1489000/-
- SFAC grant received: 9.05 laks
- NABARD BDA grant: 5 laks
- NABKISAN loan second time : Rs.70 laks
- Bank loan linkage to our members for millet cultivation under Joint Liability Groups(JLG) for 250 groups around Rs.2.5 crores
- Rural mart establishment
- Transport vehicle with the support Rotary club
- Supplied the seed for crop enhancement for 5 tones of Jowar seed and 5 tones Finger millet seed through IIMR(Indian Institute of Millet Research station), Neem cake 2000 kgs.

Credit Linkage

Name of the Institution	Purpose	Amount (in Lakhs)	Year of Sanction
NABKISAN Finance Limited	Working Capital	30.00	2018
NABKISAN Finance Limited	Working Capital cum Term Loan	70.00	2020

Licenses we got:

- FSSAI
- GST
- E NAM/E far market
- KISAN YARD

Impact and Achievements

Positive outcomes of Arogya Millets FPO's initiatives

- Revival of millets at our working area including traditional food habits
- Increasing biodiversity farming for ensuring food security
- Increasing farmers income by multiple cropping system
- Local production, local procurement, local storage, local processing
- Getting pro market price at their farm gate
- Getting credit linkage through JLGs
- Technology transformation

Convergence with other agencies:

NABARD Support for FPO promotional cost, LEDP , Rural mart , BDA grant and exposure visits etc.,

AP Food Processing Society gave Millet processing unit worth Rs.4.06cr

SFAC gave equity grant Rs.9.05 laks

Horticulture department gave one collection center Rs.15 laks

DHAN Foundation gave machinery support for primary processing

IIMR & KVKs extend their support to providing seed and technical support in value addition of millets

MINI gave Advocacy lobbying support with Government on inclusion of millets in PDS, MDM etc.,

Rotary club gave transport vehicle

Millets Value Chain through AROGYA FPO Kothavalasa

Production

Aggregation

Storage and
Primary
Processing

Secondary
Processing

Packaging &
Distribution

Wholesale &
Retail Markets

- Small & Marginal Farmers
- Banks
- Agri Department
- Agri Research Station

- Farmers Producers' Organisation
- NGO

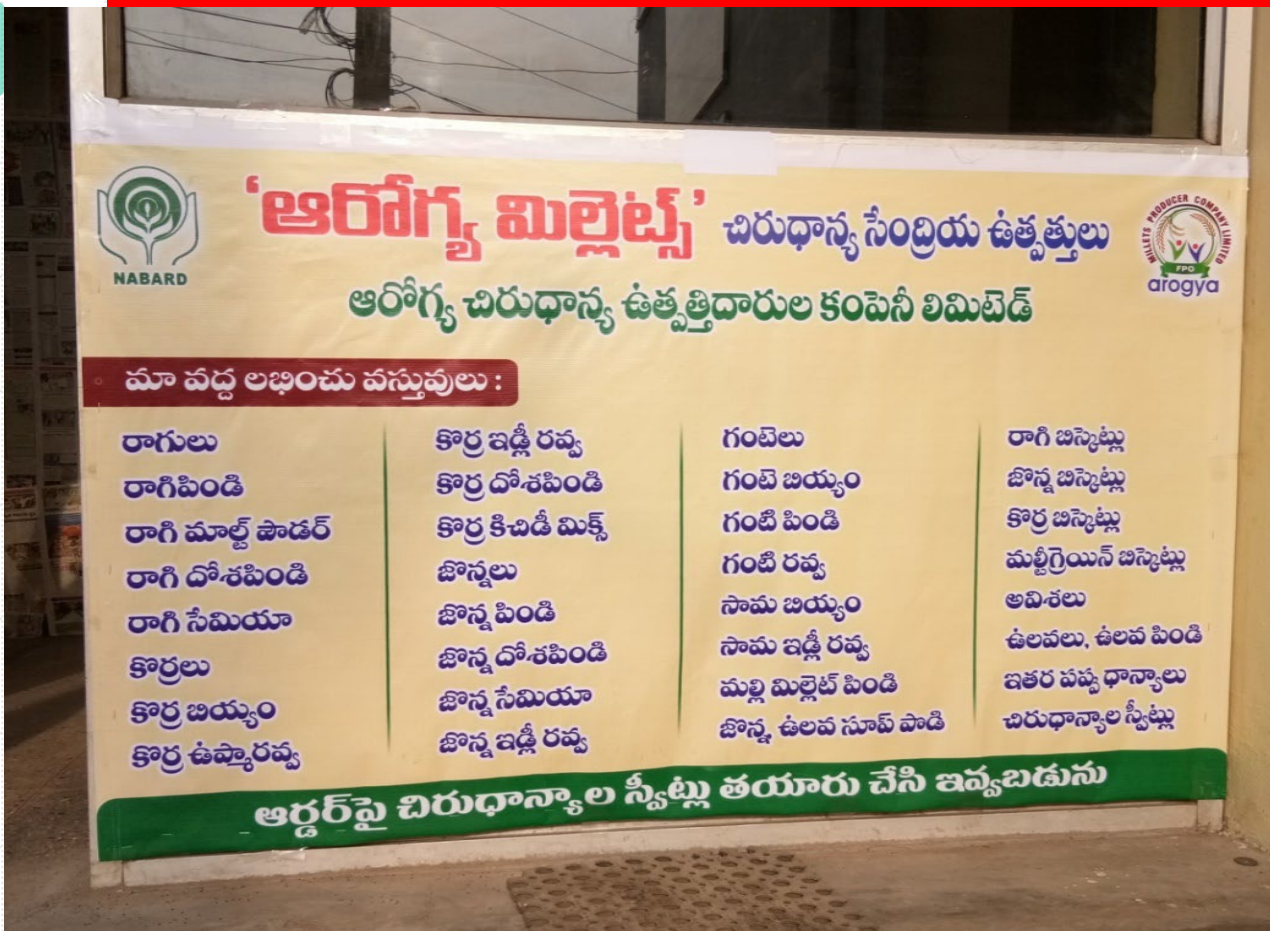
- FPO
- LEDP Trainees
- Banks
- Agri Research Station
- Machinery Suppliers

- LEDP Trainees
- Banks - JLGs
- Machinery Suppliers
- NGO

- FPO
- NGO

- Govt. Institutions
- Bulk Purchasers
- Retailers
- Exhibitions

Arogya Retail outlet – Our products in market

'ఆరోగ్య మిల్లెట్స్' చిరుధాన్య సేంద్రియ ఉత్పత్తులు
ఆరోగ్య చిరుధాన్య ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీ లిమిటెడ్

మా వద్ద లభించు వస్తువులు :

రాగులు	కొర్ర ఇడ్లీ రవ్వ	గంటెలు	రాగి బిస్కెట్లు
రాగిపిండి	కొర్ర దోశపిండి	గంటె బియ్యం	జొన్న బిస్కెట్లు
రాగి మాల్ట్ పౌడర్	కొర్ర కిచిడి మిక్స్	గంటె పిండి	కొర్ర బిస్కెట్లు
రాగి దోశపిండి	జొన్నలు	గంటె రవ్వ	మల్టీగ్రెయిన్ బిస్కెట్లు
రాగి సేమియా	జొన్న పిండి	సామ బియ్యం	అవిశలు
కొర్రలు	జొన్న దోశపిండి	సామ ఇడ్లీ రవ్వ	ఉలవలు, ఉలవ పిండి
కొర్ర బియ్యం	జొన్న సేమియా	మల్లి మిల్లెట్ పిండి	ఇతర పప్పు ధాన్యాలు
కొర్ర ఉప్పురవ్వ	జొన్న ఇడ్లీ రవ్వ	జొన్న ఉలవ సూప్ పొడి	చిరుధాన్యాల స్పెట్లు

ఆర్డర్పై చిరుధాన్యాల స్పెట్లు తయారు చేసి ఇవ్వబడును

Arogya Millets
Millet Products
TASTE | NUTRITION | HEALTH
High Fibre, Calcium, Protein, Iron

Nutrition Information per 100g Product (Approx)

Protein	7.7g
Fat	1.5g
Ash	2.6g
Fiber	3.6g
Carbohydrate	72.6g
Energy	338k.cal
Calcium	350mg
Iron	3.90mg
Thaimin	0.42 mg
Riboflamin	0.19mg
Niacin	1.1n

అరోగ్య మిల్లెట్స్

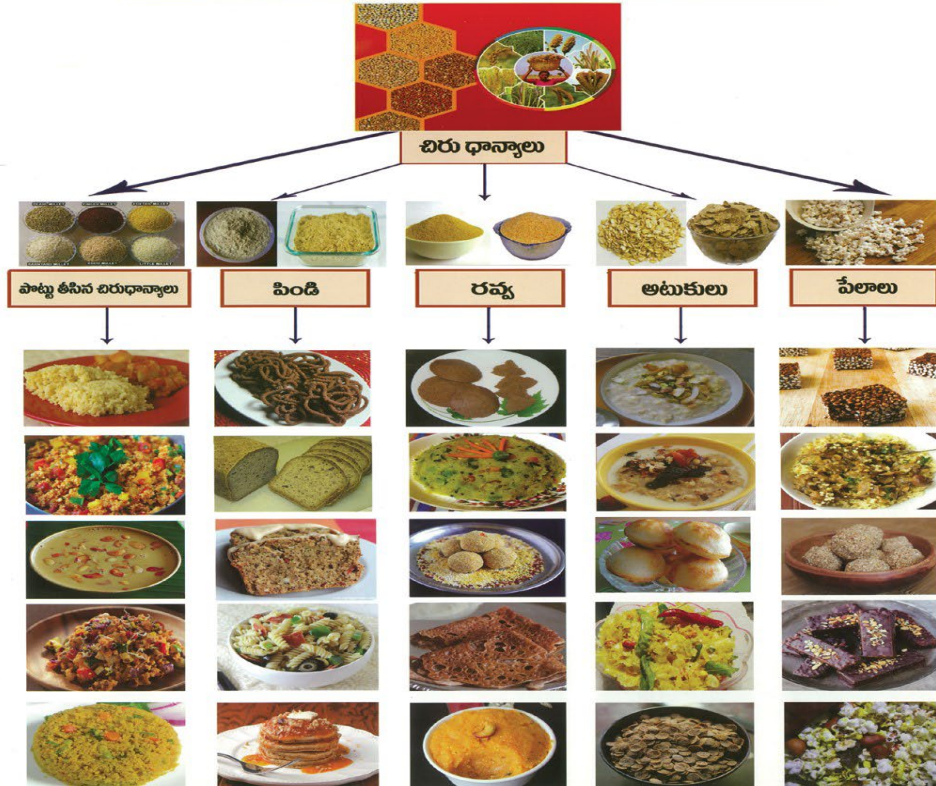
Millet foods

అఖిల భారత చిరుధాన్యాల చెల్లెళ్ళ సంఘం - AP

చిరుధాన్యాలు తినండి.. ఆరోగ్యంగా జీవించండి....

చిరు ధాన్యాలతో విలువ ఆధారిత ఉత్పత్తులు

చిరుధాన్యాల చెల్లెళ్ళ సంఘం

జొన్నలు తినండి - జీర్ణశక్తిని పెంచుకొండి

జొన్నలు (Jowar)

ఆరోగ్య లాభాలు:

- అధిక శక్తి మరియు పెరుగుదల
- మలబద్ధకం నియంత్రణ
- మధుమేహ వ్యాధి నియంత్రణ
- కొలెస్ట్రాల్ నియంత్రణ
- గ్లూటెన్ ఎలర్జీ మరియు సీలియాక్ వ్యాధిగ్రస్తులకు అనువైన అహారం

పోషక విలువలు (100 గ్రాములకు)

శక్తి (కీ.కాలోరీలు)	349.00
పిండిపదార్థాలు (గ్రా.)	72.60
మాంసకృత్తులు (గ్రా.)	10.40
క్రోమియం (గ్రా.)	1.90
కాల్షియం (మి.గ్రా)	25.00
ఇనుము (మి.గ్రా)	4.10
థయామిన్ (మి.గ్రా)	0.37
రైబోఫ్లేవిన్ (మి.గ్రా)	0.13
మొత్తం పీచుపదార్థం (గ్రా.)	9.70

శక్తి, మాంసకృత్తులు, బి-విటమిన్లు, పీచు అధికం

AROGYA MILLETS PRODUCER CO.LTD-(FPO)
SABALA - VIZIANAGARAM

Millet Foods

చిరుధాన్యాల ఉత్పత్తులు

రుచి - ఆరోగ్యం - పోషికత

చిరుధాన్యాలు తినండి.. ఆరోగ్యంగా జీవించండి....

కొర్ర లడ్డు

కొర్ర మురుకులు

సజ్జ వకోడి

కొర్ర నిప్పట్లు

భారత చిరుధాన్యాల సమాఖ్య (MINI)

SABALA - ఆరోగ్య చిరుధాన్యాల చెల్లెళ్ళ సంఘం

చిరుధాన్యాల ఉత్పత్తులు

రుచి - ఆరోగ్యం - పోషికత

చిరుధాన్యాలు తినండి.. ఆరోగ్యంగా జీవించండి....

కొర్ర ఉప్మా

కొర్ర ఇడ్లి

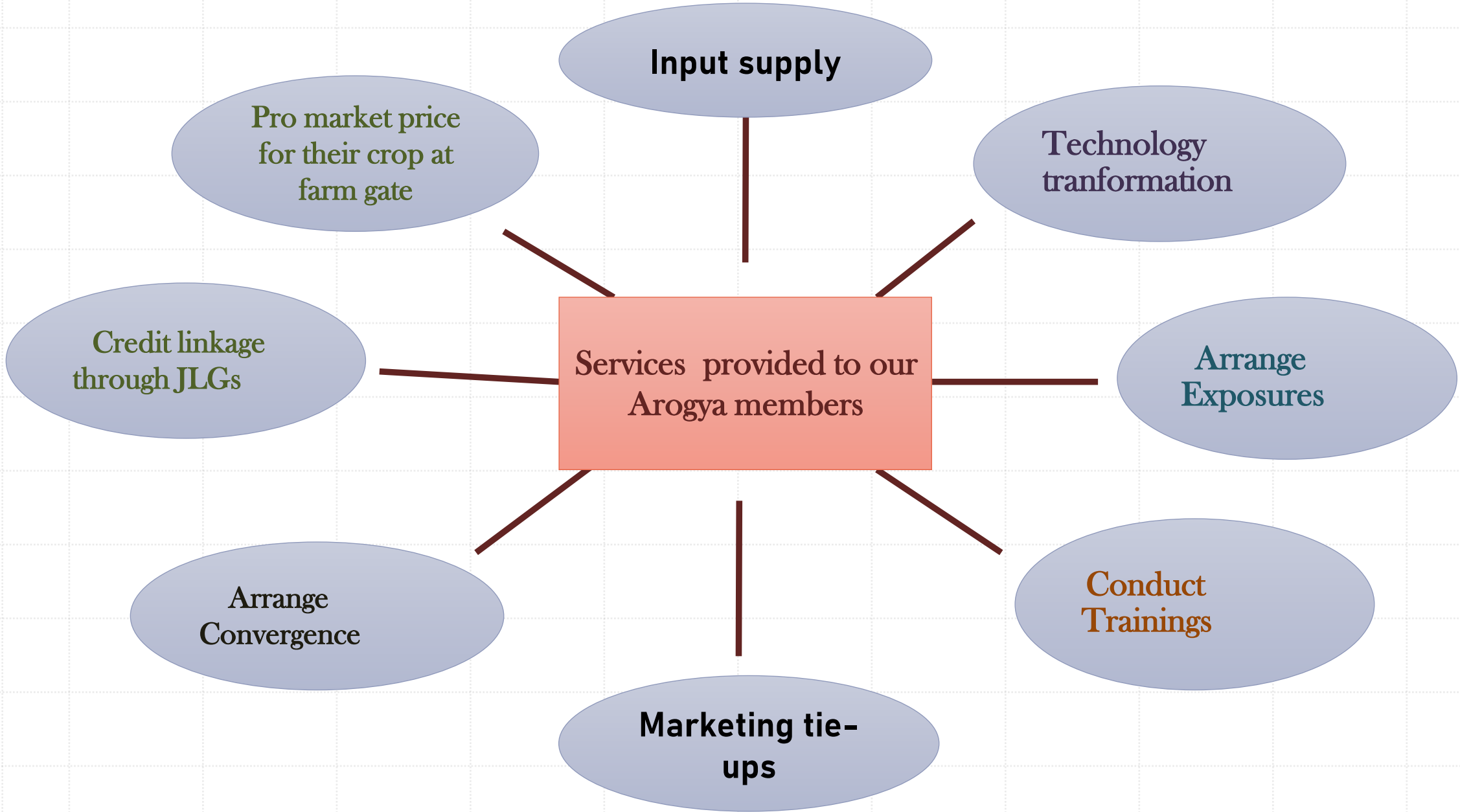
జొన్న మురుకులు

రాగి లడ్డు

భారత చిరుధాన్యాల సమాఖ్య (MINI)

SABALA - ఆరోగ్య చిరుధాన్యాల చెల్లెళ్ళ సంఘం

Input supply

Technology tranformation

Arrange Exposures

Conduct Trainings

Marketing tie-ups

Arrange Convergence

Credit linkage through JLGs

Pro market price for their crop at farm gate

Services provided to our Arogya members

We Associated with

NABARD

MSME

APFMS

MINI

AIMS

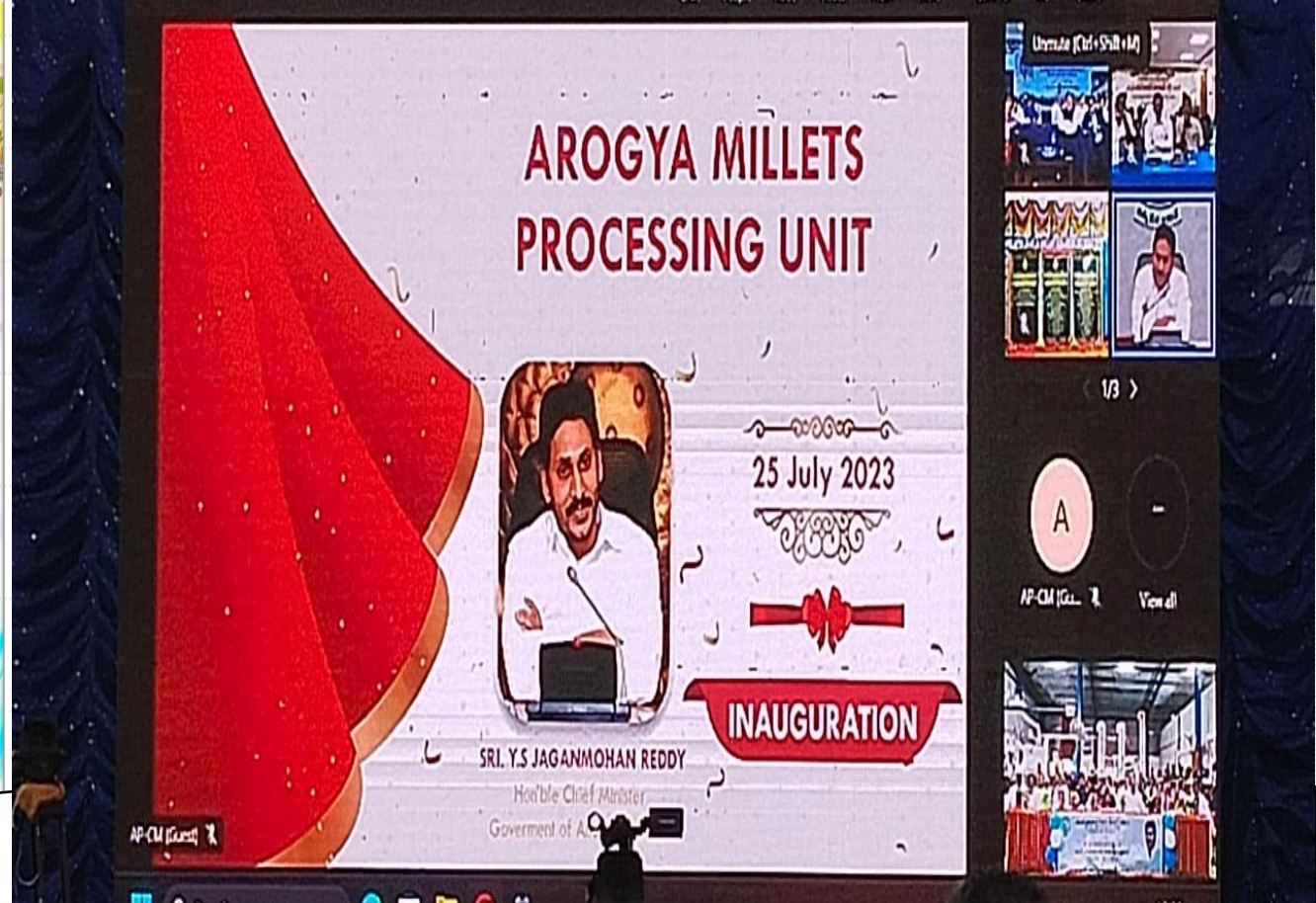
IIMR

Way forward

- Establish immunity centric supply chain among our working communities through our NFC
- Establish Convergence with IIMR, CIFTRI and local KVKs for assured quality products for consumer satisfaction
- Planning to catch the export market with in next five years.(IIMR-Nutri hub support)
- Create opportunities for community based women entrepreneurs

Arogya FPO 5 women BOD members

Our Arogya Millets processing unit inaugurated by our Hon. CM garu

Aggregation of Millets produce from all our Millets farmers at pro market price

Processing of Millets:

Dist. Collector sir Vivek Yadav garu, JDA and other officials and Politician's:

NF Practices by FPO

Campaigning & Meetings

Our Millet sisters in their millet fields

Major achievement: 5cr. Millet processing unit sanctioned by APFPS

చిరుధాన్యాలు.. సర్వలోగాల నియంత్రణ వీటి తోనే సాధ్యమని పెద్దలు చెప్పిన మాట. రాగులు, గంటలు, కొర్రలు, సామలు, సజ్జలు తదితరాలను ఏళ్ల నుంచి పెద్దఎత్తున వినియోగిస్తున్నాం. కరోనా అనంతరం సాగుతో పాటు కొనుగోళ్లు ఒళ్ళిసారిగా ఊపందుకున్నాయి. ఎక్కడి మానినా ఈ ధాన్యాలు, సంబంధిత పదార్థాలే దర్శనమిస్తున్నాయి. అన్ని రకాల వయసులవారికీ ఎంతో ఉపయోగం కావడంతో ఆయా పంటలు చేసేందుకు రైతులు ఉత్సాహం చూపుతున్నారు. అయితే వీటి శుద్ధి ప్రాశస్త్యం కష్టంతో కూడుకున్న పనే. దీంతో శుద్ధీకరణ షాంట్ల నిర్మాణానికి అధికారులు ముందుకొచ్చారు. ఈ క్రమంలో ఉమ్మడి జిల్లాలో మార్కెటింగ్ సదుపాయాలు మొదలవుతున్నాయి. శుద్ధితో పాటు కొత్త ఉత్పత్తులు రానున్నాయి. - **న్యూస్టుడే, కొత్తవలస**

ఊపందుకున్న శుద్ధీకరణ షాంట్ల నిర్మాణాలు

- మొదలగున్న మార్కెటింగ్ సదుపాయాలు

నువ్వుల ప్రాసెసింగ్..

మరోవైపు సూక్ష్మ, చిన్న మధ్య తరహా పరిశ్రమల మంత్రిత్వశాఖ లక్ష్యవర్షకోట మండలంలోని పెదరెడ్డిపాలెంలో రూ.2.23 కోట్లతో మంజూరు చేసిన నువ్వుల ప్రాసెసింగ్ యూనిట్ నిర్మాణం ఊపందుకుంది. ఈ ప్రాజెక్టు విలువలో రూ.2.05 కోట్లను కేంద్రం గ్రాంటుగా ఇస్తోంది. మిగిలిన మొత్తాన్ని స్టానిక రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘం(ఎస్ఎస్ఎ) పెడుతోంది. ఈ రెండు యూనిట్లూ ప్రారంభమైతే ఉమ్మడి జిల్లాలోని రైతులతో పాటు మిగిలిన ప్రాంతాలవారు లబ్ధిపొందవచ్చు. 2023 మార్చిలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నాడు వీటిని ప్రారంభించే యోచనలో ఉన్నట్లు ఎస్పీవో సీఈవో, సబల స్వచ్ఛంద సంస్థ కార్యదర్శి కొమ్మోజుల సరస్వతి తెలిపారు. అన్నదాతలకు లబ్ధితో పాటు మహిళలకు పెద్దఎత్తున ఉపాధి దొరుకుతుందని చెప్పారు.

చిరు మందహాసం

తెదేపా ప్రభుత్వ హయాంలో రాష్ట్రంలో మొట్టమొదటి చిరుధాన్యాల శుద్ధీకరణ కేంద్రాన్ని లక్ష్యవర్షకోట మండలంలోని కళ్ళేపల్లి- రేగ రోడ్డులో ప్రారంభించారు. నిర్మాణ వసతులకు రూ.4.06 కోట్లు మంజూరు చేశారు. అనంతరం ఎన్నికలు రావడం, నూతన ప్రభుత్వం ఏర్పడడం, కరోనా తదితర కారణాలతో జూజ్యం జరిగింది. ఈ క్రమంలో రూ.4.50 కోట్లతో మళ్ళీ అంచనాలు రూపొందించారు. నిధులు విడుదల కాగా ప్రస్తుతం ఏపీ పుడ్ ప్రాసెసింగ్ సొసైటీ వర్కవేజ్మెంట్ సబల స్వచ్ఛంద సంస్థ పనులు చేపడుతోంది. పెడ్ పూర్తికాగా.. త్వరలో యంత్రాలు రానున్నాయి. ఇళ్ళడే మరో రూ.15 లక్షలతో కలెక్టర్స్ సెంటర్ను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఇది పూర్తయితే సేకరణ ప్రక్రియ సులువవుతుంది.

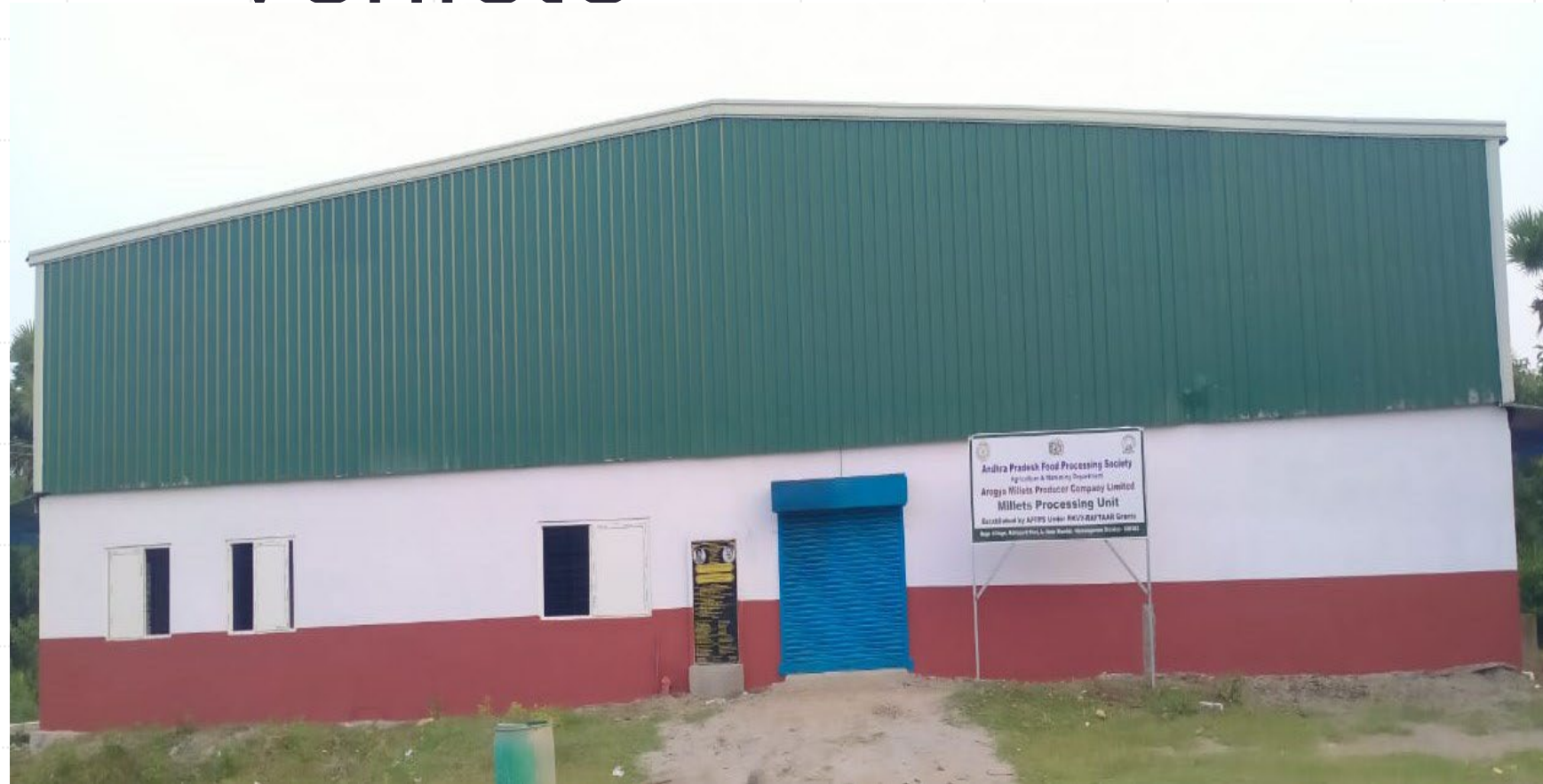
ఏం చేస్తారంటే..

శుద్ధీకరణే ఈ యూనిట్ ప్రధాన లక్ష్యం. ఇందుకోసం నాలుగు రకాలైన ప్రైమరీ ప్రాసెసింగ్ యంత్రాలను చైనీ విధానంలో అమర్చనున్నారు. అనంతరం ధాన్యాలపై ఉన్న పొట్టును తొలగించడాక పిండి, రవ్వతో బిస్కెట్లు, సెమియా పుల్లలు, పలు రకాల బేకెడ్ ఉత్పత్తులను తయారు చేస్తారు. వాటిని కిలో, అరకిలో, పావుకిలో చొప్పున ప్యాకింగ్ చేసి, శీతలికరణ కేంద్రంలో ఉంచి మార్కెటింగ్ చేస్తారు.

సాగు ఇలా.. ఉమ్మడి జిల్లాలో వ్యవసాయశాఖ రెక్కల ప్రకారం సుమారు 3,500 ఎకరాల్లో ఈ రకాల ధాన్యాలు సాగవుతున్నాయి. అనధికారికంగా మరో 7 వేల ఎకరాల్లో ఈ పంటలున్నట్లు అంచనా. సబల స్వచ్ఛంద సంస్థ, ఆలోగ్య చిరుధాన్యాల ఉత్పత్తి సంఘం సంయుక్తంగా చేసిన కృషి ఫలితంగా కొత్తవలస, లక్ష్యవర్షకోట మండలాల్లోనే దాదాపు వెయ్యి ఎకరాలకు మించి సాగు చేస్తుండడం గమనార్హం.

కళ్ళేపల్లి- రేగ రోడ్డులో నిర్మమవుతున్న యూనిట్

Processing Unit & Transport vehicle

Recognition's & Awards

NABARD RESEARCH STUDY - 31

Harvesting Gold from Indian Agriculture
Gaon Connection

Case Study 18

Magic of Millets

AROGYA Millets is helping revive millets cultivation and sale in Vizianagaram, Andhra Pradesh

Udaya Kumar
Vizianagaram, Andhra Pradesh

Project Details: Farmers, government agencies and NABARD give a fillip to millet cultivation in Vizianagaram, Andhra Pradesh. A women's Farmers Producer Organisation (FPO), was set up in 2016 and as many as 300 women from over 35 villages became a part of the FPO. The FPO collects the millets from its farmers, processes and markets them under the Brand name AROGYA Millets.

NABARD's ENGAGEMENT WITH MILLETS

FARM SECTOR DEVELOPMENT DEPARTMENT

Convergence

S. No	Scheme & Department	Purpose
1	AP Food Processing Society under RKVY	₹ 406.00 lakh for establishment of millets processing unit
2	Department of Horticulture under MIDH	₹ 15.00 lakh for construction of warehouse cum storage for millets
3	Millet Network of India (MINI) under revival of millet programme	₹ 2.00 lakh for creation of awareness & policy advocacy to Govt for inclusion of millets in PDS,MDM etc.
4	CRMP (Comprehensive Revival of Millets Program) by ATMA & Agriculture Research Station (IIMR) under ST sub plan	₹ 12.00 lakh for creating awareness on Millets

Arogya Millets Producer Company Limited

	Location Kothavalasa, Vizianagaram, Andhra Pradesh
	POPI SABALA
	NABARD Grant Support PRODUCE Fund
	Amount Sanctioned ₹ 19.22 Lakh
	Shareholders 1430

Business Activities

- Agri Input Supply-Distribution of Seed, fertilizers and pesticides to members
- Millet crops & quantity handled: Finger millet- (2000 Qtl), Pearl millet (600 Qtl) little millet (500 Qtl), Foxtail millet: (300 Qtl), Barnyard millet (200 Qtl)
- Aggregation, Procurement, Value Addition of millets (Preparation of flour from Pearl millet, Foxtail millet, Barnyard millet and Little millet and biscuits from finger millet) & its marketing

Market linkages:

Products Sold to SHGs, Integrated Tribal Development Agency (ITDA), Millet FPOs like Susag, Visakha, Jami Raithusakthi, Manyam grains and other local traders, rural mart and shops.

Financials (₹ in lakh)

Year	Overall turnover	Millet based activities turnover
2021-22	80.87	80.87
2020-21	64.20	64.20
2019-20	66.50	66.50

Credit Linkage (₹ in lakh)

Financing Institution	Amount	Type of loan
NABKISAN Finance Limited	100.00	Working capital & term Loan

Article in International YES Magazine

11/30/2020

Indian Women Turn to Ancient Grains to Feed Their Families and Their Futures - Yes! Magazine

Indian Women Turn to Ancient Grains to Feed Their Families and Their Futures

Farmers gather in a field of browntop millet in Marlapalli Village, Vizianagara district, India. PHOTO FROM SABALA

Special cover page articles in

ONE MP-ONE IDEA -1.25 laks cash Award

Vijayalaxmi Das Friend of Women Award- One lack cash award

Received Women exemplan award from CII Foundation-Rs.3 laks cash award

Sweden visit: Great opportunity to visit Sweden and share our experiences of Biodiversity farming

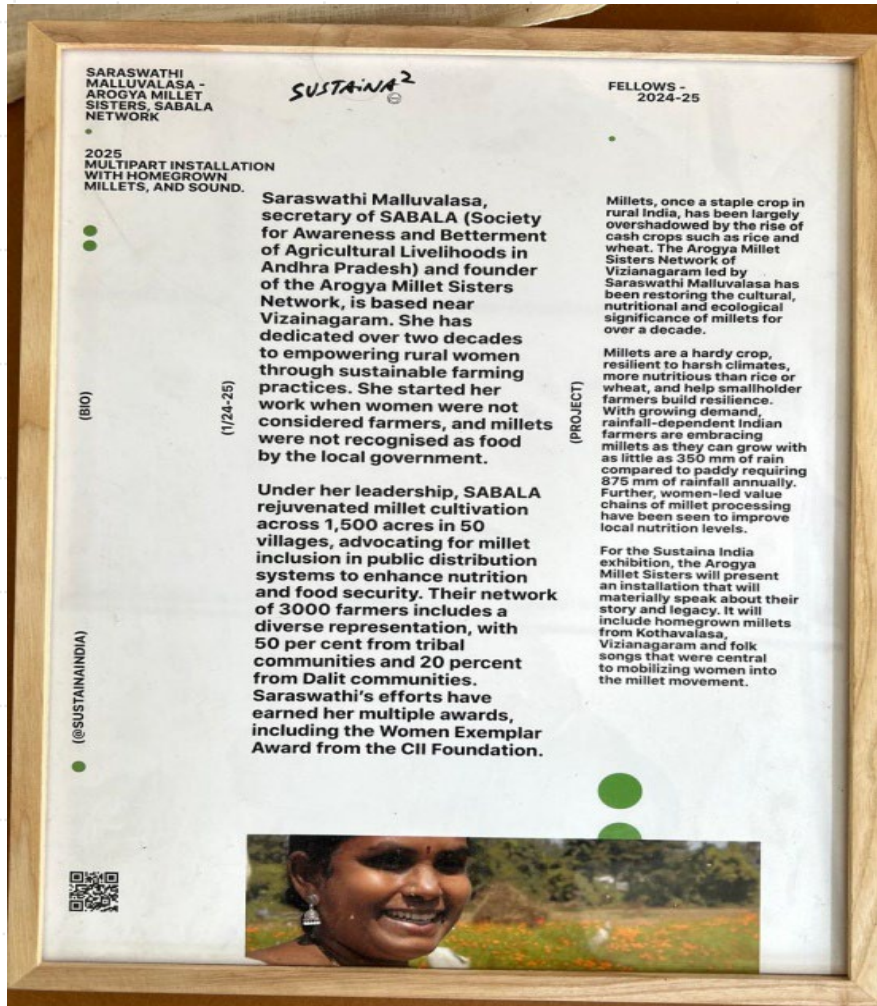
Interaction with Sweden parliament members

Agroecology Leadership academy course

Sustaina India 2 Fellow award, Rs.1.5 laks cash award from CEEW , New Delhi

వసుంధర

vasundhara@cenadu.in

ఆమెకు వెయ్యిమంది చెల్లెళ్లు!

చిరు ధాన్యాల సాగు మహిళలకి ఆహారభద్రతని, ఆర్థిక భద్రతని ఇస్తుందని నమ్మారామె! 'సబల స్వచ్ఛంద సంస్థ'ను స్థాపించి 1000 మంది మహిళా రైతులకు ఏకం చేసి, లక్షల్లో వ్యాపారం చేసేందుకు కావాల్సిన ఆత్మవిశ్వాసాన్ని అందిస్తున్నారు విశాఖపట్టానికి చెందిన కొమ్మోజుల సరస్వతి. తన ప్రయాణాన్ని వసుంధరకి వివరించాలి...

డిగ్రీ తర్వాత... మహిళా సాధికారతకోసం పనిచేసే ఓ స్వచ్ఛంద సంస్థలో చేరాను. ఆ కార్యక్రమాల్లో భాగంగా.. గృహహింసపై మహిళల్లో అవగాహన తీసుకురావడానికి విజయనగరం వెళ్లా. కొన్ని ఊళ్లలో వృద్ధులు, చిన్నపిల్లలు తప్ప నడివయసు వాళ్లు లేరు. అడిగితే.. ఉపాధి కోసం వలస వెళ్లారన్నారు. ఇంకా ఆరా తీస్తే... అక్కడ సరుగుడు, నీలగిరి చెట్లు పెంచుతున్నారే తప్ప ఆహార పంటలు వేయడం లేదు. ఉపాధి అవకాశాలు కరవవ్వడం, వ్యవసాయం లేకపోవడం, పోషకాహారలోపం వంటివి కూడా మహిళలపై కనిపించని హింసకి కారణమవుతున్నాయని గ్రహించాను. ఇక్కడి ప్రజలని ముఖ్యంగా మహిళలని తిరిగి సాగు బాట పట్టించాలనిపించింది. అలా 2002లో సబల స్వచ్ఛంద సంస్థ ఏర్పాటైంది.

పంటమార్పి...

ఇంటి వంటలో మార్పు రావాలంటే.. పంటలో మార్పు తేవాలి. చిరుధాన్యాల సాగు బిన్నంగా ఉంటుంది. మనకు తెలియకుండానే పొలం గట్లపై రకరకాల ఆకుకూరలు పండుతాయి. అవన్నీ పంటింట్లోకి వస్తే పోషకాహార

లేమికి తేలిగ్గా చెక్ పెట్టాచ్చు. సేంద్రియ పద్ధతుల్లో పండిస్తే నేలా సారవంతం అవుతుంది. ఈ లక్ష్యంతోనే చిరుధాన్యాలని పండిద్దామని గ్రామస్తులని అడిగా. మొదట్లో ఎవరూ ఒప్పుకోలేదు. రుణాలు రావన్నారు. లాభం ఉండదన్నారు. ఇలా కాదని... డెక్కన్ డెవలప్ మెంట్ సొసైటీతో కలిసి రైతులతో ఒక ఒప్పందం చేసుకున్నా. చిరుధాన్యాల సాగుకు ముందుకొచ్చిన రైతులకు ఆర్థిక సాయం చేస్తాం. ఆయితే సేంద్రియ ఎరువులనే వాడాలి. తీసుకున్న డబ్బుని ఏడాదికి రూ. వెయ్యి చొప్పున తిరిగి విత్తనాల రూపంలో చెల్లించాలనే నిబంధనలను పెట్టాం. చాలా కష్టమీద గొల్లపాలెం,

సుంకరపాలెం వంటి ఐదూళ్ల వాళ్లు ముందుకొచ్చారు. 200 ఎకరాల్లో సాగును ప్రారంభించారు. వీళ్లలో ఎక్కువమంది మహిళలు! ఇది మా తొలి విజయం. నమ్మడిగా మిగతా రైతులు తోడయ్యారు. కానీ

అందరికీ ఆర్థిక సహకారం అందించలేని పరిస్థితి. అందుకే విత్తనాలు మాత్రం సమకూరుస్తామని భరోసా

ఇచ్చా. పంట చేతికొచ్చాక ఒక వంతుకి రెండొంతుల విత్తనాలు మూకివ్వాలి. ఇలా విత్తన బ్యాంకుల్ని బలపరిచా. చిరుధాన్యాల చెల్లెళ్ల సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసి.. 'పాత పంటలు- సరికొత్త పంటలు' పేరుతో కార్యక్రమాలు నిర్వహించాం. చిరుధాన్యాలతో ఏమేం చేయచ్చో అవగాహన కల్పించా. నాబార్డ్ సాయంతో రైతు క్లబ్బులు ఏర్పాటు చేశాం. బ్యాంకు అధికారులతో మాట్లాడి రైతులకు రుణాలు ఇప్పించాం.

లడ్డూలు... కిచిడీతో

నాబార్డ్, వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రం సహకారంతో రైతులు ప్రగతి బాటపట్టారు. దిగుబడులు బాగా పెరిగాయి. సొంతానికి వాడుకోగా ఇంకా ఉత్పత్తులు మిగిలేవి. కానీ ప్రభుత్వం వీటిని కొనుగోలు చేయదు. మరేం చేయాలి? అందుకే మేమే కొర్రలు, చోళ్లను కొనుగోలు చేసి... పేదలకు తక్కువ ధరకే విక్రయించాం. తర్వాత చిరుధాన్యాల ఉత్పత్తిదారుల సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసి... వాళ్లలో వాళ్లే కొనుగోలు చేయడం, నిల్వ ఉంచడం, మార్కెటింగ్ చేసుకోవడం మొదలుపెట్టారు. 90 మంది మహిళలకి చిరు ధాన్యాలతో బిస్కెట్లు, కిచిడీ, లడ్డూలు, ఇడ్డీలు వంటి 30 రకాల ఉత్పత్తుల తయారీలో శిక్షణ ఇచ్చాం. వీళ్లంతా యూనిట్లు ఏర్పాటు చేసుకుని వారి ఉత్పత్తుల్ని విక్రయించుకుంటున్నారు. వీరంతా ఏటా రూ.60 లక్షలకు పైగా వ్యాపారం చేస్తున్నారు. ఈ కార్యక్రమాలు 50 గ్రామాల్లో విస్తరించాయి. ఇప్పుడు 900 ఎకరాల్లో చిరుధాన్యాలు సాగువుతున్నాయి. వెయ్యి మంది మహిళా రైతులతో... 35 గ్రామాల్లో మా రైతు క్లబ్బులున్నాయి. ఎవరికి విత్తనాలు కావాలన్నా ఇవ్వడానికి మా సంఘం సిద్ధంగా ఉంటుంది. మా చిరుధాన్యాల చెల్లెళ్లతో కలిసి మెగా ప్రాసెసింగ్ యూనిట్ని స్థాపించి... వ్యాధినిరోధక శక్తిని పెంచే ఆహారాన్ని ప్రతి ఒక్కరికీ అందించాలనేది నా కల.

- కొమురవెళ్లి మునీందర్, జి.రామారావు, విజయనగరం

Press coverage

AP sustainability champ shines at Sustaina India

TIMES NEWS NETWORK

Visakhapatnam: Saraswathi Malluvalasa, a sustainability champion from Andhra Pradesh, has taken centre stage at 'Sustaina India 2025', a first-of-its-kind platform where science meets art to inspire collective climate action.

Saraswathi, a millet farmer and women's empowerment leader from Vizianagaram, was featured at the exhibition titled 'With each seed we sing' which was help

alongside the India Art Fair in New Delhi. Her work, rooted in both tradition and innovation, showcased how AP could lead the way in sustainable agriculture.

Saraswathi, secretary of Sabala (Society for Awareness and Betterment of Agri-

cultural Livelihoods in Andhra Pradesh) and founder of the Arogya Millet Sisters network, dedicated over two decades to reviving millet cultivation and empowering women farmers in Vizianagaram. Once overlooked, millets are now regaining recognition as a nutrient-rich, climate-resilient crop that supports smallholder farmers in the north coastal Andhra region.

Under her leadership, Sabala has rejuvenated millet farming across 1,500 acres in

50 villages, advocating for its inclusion in public distribution systems. Their network of 3,000 farmers is diverse, with 50% from tribal communities and 20% from Dalit communities. Saraswathi's efforts have earned her multiple awards, including the Women Exemplar Award from the CII Foundation.

At Sustaina India 2025, Saraswathi's installation brings the story of the Arogya Millet Sisters to life, featuring home-grown millets from Vizianagaram.

Reviving millets, restoring cotton: Sustainability champions from Andhra Pradesh & Telangana spotlighted at Delhi art exhibition

Two sustainability pioneers from Andhra Pradesh and Telangana are showcasing their transformative work in sustainable agriculture and textiles at Sustaina India 2025 in New Delhi. Their efforts highlight the power of tradition and innovation in addressing climate challenges

Two sustainability champions from Andhra Pradesh and Telangana are making waves at Sustaina India 2025, an innovative platform blending science and art to inspire climate action. Held at STIR Art Gallery, New Delhi, from February 2-16, alongside the India Art Fair, the exhibition 'With Each Seed We Sing' highlights the work of Saraswathi Malluvalasa, a millet farmer from Vizianagaram, and Poludas Nagendra Satish, a Hyderabad-based designer and cotton sustainability advocate. Their contributions showcase how these states are leading the charge in sustainable

agriculture and textiles.

Reviving Millets: The Arogya Millet Sisters' Journey

Saraswathi Malluvalasa, Secretary of SABALA (Society for Awareness and Betterment of Agricultural Livelihoods in Andhra Pradesh) and founder of the Arogya Millet Sisters Network, has dedicated over 20 years to reviving millet cultivation and empowering women farmers. Once overlooked, millets are now being recognized for their nutritional and climate-resilient qualities. Under her leadership, SABALA has rejuvenated millet farming across 1,500

acres in 50 villages, advocating for its inclusion in public distribution systems. Her network includes 3,000 farmers, with significant representation from tribal and Dalit communities. At Sustaina India 2025, Saraswathi's installation brings the story of the Arogya Millet Sisters to life through homegrown millets, folk songs, and interactive elements.

"For years, millets were dismissed as outdated, and women were not seen as farmers. Today, we stand on a national platform, proving that these ancient grains are the future of sustainable agriculture," she said.

Saraswathi M and PN Satish at Sustaina India art exhibition in New Delhi CEEV

Re-weaving the Cotton Ecosystem

Poludas Nagendra Satish, founder of Kora Design Collaborative in Hyderabad, is working to revive indigenous cotton and traditional hand-weaving techniques. A graduate of the National Institute of Design, Ahmedabad, his research shows that from over 1,000 organic cotton

A part of PN Satish's display showing organic cotton weaves and tools CEEV

varieties in the 1980s, only 12 remain today. His work aims to restore ecological balance and strengthen farmer-artisan connections in the textile industry. His multipart installation at Sustaina India 2025 presents a compelling narrative on the loss of traditional cotton quality and efforts to restore it. "Industrialization and climate change have

pushed our indigenous cotton varieties and handloom traditions towards obscurity. Through this exhibition, we are not just telling a story—we are reviving a legacy," Satish explained.

Climate Recipes from Andhra Pradesh & Telangana

The exhibition also features

Saraswathi M's display of millets (centre) at the Sustaina India art exhibition CEEV

'Climate Recipes II: Andhra Pradesh and Telangana Edition', a project focusing on natural farming, agroecology, and sustainable food systems. Led by researchers Srinivas Mangipudi, Srinivas Aditya Mopidevi, and Diya Shah, it documents intergenerational wisdom on sustainable food practices.

The participation of Saraswathi and Satish at Sustaina India 2025 is a proud moment for Andhra Pradesh and Telangana. Their work underscores the power of local knowledge and collective action in addressing climate challenges, ensuring a sustainable future for agriculture and crafts.

Women farmers cultivate change, usher in millet revolution in state

1K Farmerettes Are Arogya FPO Members

Umamaheswara.Rao
@timesgroup.com

Visakhapatnam: In Andhra Pradesh, a state where rice reigns supreme as the staple crop, a group of women farmers in Vizianagaram are defying tradition by embracing millet farming and creating innovative products.

Formed about a decade ago, the Arogya Millets Producer Company Limited, a farmer producer organisation, boasts nearly 1,200 "millet sisters" from about 40 villages as members, including several women tribal farmers.

The FPO's goals are multifaceted: enhancing food security, nutrition security, fodder security, sustainable agricultural practices, soil fertility, and biodiversity, ultimately leading to financial security for the women involved.

The FPO has achieved such success that the Andhra Pradesh Food Processing Society (APFPS), a government agency, has set up a millet processing unit with Rs 4 crore for the FPO in Rega vil-

THE WAY FORWARD

- The Farmers' Producer Organization (FPO) has **100%** women shareholders

- It is a federation of 35 farmer clubs and **1200** millet sisters

- It has been recognized through ICAR awards and receives funding support from various government agencies

- It has entered into a tripartite agreement with RYSS and Sabala to implement sustainable natural farming activities

- The Andhra Pradesh Food Processing Society has set up a processing plant for the FPO with **₹4 crore**

- The FPO offers end-to-end services to farmers, right from plantation to procurement

- The supply and distribution of agricultural inputs (seeds, fertilizers, pesticides, etc.) are provided to members

- It manages the aggregation, procurement, and value addition of millets

- Products are sold to several government agencies, local traders, and traders from other states, shops, and marts

lage in Vizianagaram.

Take the case of Ganivada Lakshmi, a farmer from Kallepalli village in L Kota mandal, who benefitted from the millet cultivation revival. Lakshmi says that the FPO breathed a fresh perspective

into her life, making her also involved in the improved millet value chain and value addition of the produce. Similar is the case of Venkata Lakshmi from Marlapalli village, who is engaged in the entire value process as one of the directors of the FPO.

Things were not rosy

when the initiative was started by Sabala NGO about two decades ago, even before the FPO was established. Convincing farmers to cultivate millets on just 200 acres in 2006-07 proved to be a monumental effort. Even for this, Sabala had to tie up with Deccan Development Society, a non-profit, to offer Rs

5200 interest-free loan per every acre planted with millets. This initiative soon attracted more farmers to join the millet cultivation bandwagon. The next challenge the FPO faced was how to market all the produce, which by then exceeded consumption levels.

Arogya Millets Producer Company Limited CEO K Saraswathi explained how they initially struggled to convince farmers to grow millets and create market linkages for the produce. "There has been a sea change in the last two decades in the millet cultivation landscape in the district. This created more opportunities for the women farmers. After achieving a certain degree of success with millet farming and marketing, we then ventured into value addition of millets. The FPO has even set up a rural mart in Kothavalasa village to offer our range of products, including all millets, millet powders, millet-based biscuits, bakery products, pasta, flakes, noodles, etc.," said Saraswathi, who also works as the executive secretary of the Sabala organisation.

Arogya FPO chairperson G Usha Rani explained how their produce and value-added products are reaching all over Andhra Pradesh and other states.

AP's Millet Sisters deliver a new farming culture

Women-centric FPO sets up unit to make ready-to-eat, ready-to-cook products

KV Kurmanath

Hyderabad

What started as a small experiment in 100 acres to promote millet consumption in five remote Andhra Pradesh villages in Vizianagaram district in 2005 has now become a blueprint for sustainable millet farming. From 150 farmers in 2005-06, the farmer producer organisation now has 2,000 farmers, who have just set up a food processing facility to manufacture ready-to-eat and ready-to-cook products.

NO EASY JOURNEY

After a journey of 18 years, the FPO is now completely a women-led one with an army of 1,000 Millet Sisters driving the activities. It trained 200 women farmers in entrepreneurship. "It has not been an easy journey," Saraswathi Malhivalasa, CEO of Arogya Millets Producers Co, said. Saraswathi, who joined NGOs soon after her graduation and

A SUCCESSFUL RECIPE. From 150 farmers in 2005-06, the farmer producer organisation now has 2,000 farmers

toured extensively in villages, said she found millets were off the fields and kitchen. "After talking to PV Satheesh of Decan Development Society (DDS), I'm convinced that we need to do something to bring millets back on the menus of villagers to ensure food and nutritional security. We are distributing millets through an alternative to PDS in some villages," she said.

"It was tough convincing the farmers initially. They were growing paddy and other cash crops and almost forgot about millets. Though the old farmers remember, they

hardly remember the millet farming practices. The seed was not available. Bringing back the millets to the menu too was a tough challenge," Saraswathi told *businessline*.

She was here to showcase the model at a national conclave on millets organised by *businessline* and Nabard recently. She said she developed the model with the help of DDS, Nabard and State government officials over the last 18 years.

"We set up farmers' clubs and started off the journey in 2005-06 with 100 acres. The following year, we could add

100 more acres. We gave them seed and other inputs worth ₹500 per acre and they were expected to pay back in kind – ₹1,000 worth grain," she said.

Farmers' clubs mandated their members not to use chemical fertilizers and pesticides. It was not until 2017-18 the association took a formal shape and was registered as an FPO with the help of Nabard. After growing enough crops for household consumption, the association is left with surplus stocks.

CROP LOANS

The FPO's success story convinced banks to give its members 'millet crop loans', with loans up to ₹20,000 each.

Talking about her future plans, Saraswati said production at the millet food processing facility, which received a financial assistance of ₹4.10 crore from the State government, is under pilot runs, producing ready-to-eat and ready-to-cook products.

Contact Information:

Address of Arogya millets FPO	Contact person
Rega village, Near Kallepalli, Lkota mandal-535186, VIZIANAGARAM - District, ANDHRA PRADESH	Mr. K. Saraswathi, CEO Mobile no: 8639277205 arogyamilletsfpo@gmial.com

Thank You

